

Wystąpienie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 26 stycznia 2009 r. do Przewodniczących Rad Gmin i Rad Miejskich, Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Miast

(ZPOW-903-1/09)

Szanowni Państwo,

Stosownie do przepisów Unii Europejskiej wyznaczających okres wyborczy do Parlamentu Europejskiego na kadencję 2009 - 2014, data wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej przypadnie na dzień **7 czerwca 2009 r.**

Państwowa Komisja Wyborcza mając na względzie zgodne z prawem i sprawne ich przeprowadzenie zwraca Państwa uwagę na potrzebę odpowiednio wczesnego podjęcia przez organy gmin prac związanych z przygotowaniem i organizacją wyborów.

1. Jednym z najpilniejszych zadań jest, zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej, dokonanie przeglądu istniejącego podziału gminy na stałe obwody głosowania, w szczególności pod kątem spełniania kryteriów ustawowych i dostosowania tego podziału do rzeczywistych warunków przestrzenno-demograficznych.

Wprawdzie głosowanie w wyborach przeprowadza się w stałych obwodach głosowania utworzonych na podstawie przepisów ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, to jednak upływ czasu od dokonania tego podziału może uzasadniać konieczność jego zmian. Przy czym należy przyjąć, że uszczegółowienie opisu granic obwodu, np. przez uporządkowanie nazw miejscowości, ulic, numeracji nieruchomości itp. nie stanowi zmian w podziale na obwody głosowania w rozumieniu art. 42 ust. 3 ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego.

Dokonanie tego rodzaju uściśleń w podziale gminy na obwody głosowania, ale także i zmiany tego podziału w przypadku wystąpienia ustawowych przesłanek do ich dokonania wymaga podjęcia przez rady gmin (rady miejskie) **najpóźniej w dniu 23 kwietnia 2009 r.** stosownych uchwał, na wniosek przedstawiony przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta). W porządku sesji, przewidzianym dla dokonania tych czynności, powinna także być uwzględniona konieczność utworzenia odrębnych obwodów głosowania (w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych) - co powinno nastąpić również **najpóźniej w dniu 23 kwietnia 2009 r.** (art. 42 ust. 2 i 3). Najpóźniej 8 maja 2009 r. musi natomiast zostać podana do publicznej wiadomości informacja o numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach obwodowych komisji wyborczych.

2. W ramach przeglądu podziału gminy na obwody głosowania należałoby również rozważyć kwestie siedzib obwodowych komisji wyborczych, czyli lokali wyborczych. Chodzi tu przede wszystkim o ich bliskość i dostępność dla wyborców, w tym dla wyborców niepełnosprawnych.

Państwowa Komisja Wyborcza zwraca uwagę na obowiązek organów gminy wynikający z art. 53 ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP, stosowanego odpowiednio w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Komisja apeluje też o zmianę siedzib komisji obwodowych w każdym przypadku, gdy lokalne warunki pozwalają na ułatwienie wyborcom dotarcia i wejścia do lokalu wyborczego. Zmiana tylko adresu lokalu wyborczego jest czynnością organizacyjno-techniczną wójta (burmistrza, prezydenta miasta), nie wymaga więc uchwały rady gminy (rady miejskiej).

3. Państwowa Komisja Wyborcza przypomina ponadto o innych zadaniach wyborczych nałożonych na organy gmin:

1) powołanie obwodowych komisji wyborczych powinno nastąpić **najpóźniej 17 maja 2009 r.** Do powoływania obwodowych komisji wyborczych i ich pierwszych posiedzeń stosuje się odpowiednio art. 48 ust. 1-8 Ordynacji wyborczej do Sejmu RP i do Senatu RP oraz przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 sierpnia 2001 r. w sprawie powoływania obwodowych komisji wyborczych w wyborach do Sejmu i do Senatu - Dz. U. Nr 84, poz. 921, z 2004 r. Nr 38, poz. 352 i z 2005 r. Nr 102, poz. 859 (art. 25 ustawy);

2) powinnością wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) jest zapewnienie obsługi administracyjnej i techniczno - materialnych warunków pracy komisji obwodowych oraz wykonanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów na obszarze gminy

(art. 29 ustawy). Państwowa Komisja Wyborcza zwraca uwagę na konieczność powierzania zadań związanych z obsługą obwodowych komisji właściwie przygotowanym do tego pracownikom, których profesjonalizm zapewnia sprawne funkcjonowanie komisji. Niezbędne jest zapewnienie komisjom odpowiednich warunków do pracy: pomieszczeń na posiedzenia i szkolenia, przyborów, informacji i pomocy prawnej;

3) zgodnie z art. 76 ustawy, obowiązkiem wójta (burmistrza, prezydenta miasta) jest wyznaczenie miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczenie urzędowych obwieszczeń wyborczych i plakatów komitetów wyborczych oraz podanie wykazu tych miejsc do wiadomości publicznej. Należy tego dokonać niezwłocznie po ogłoszeniu postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o zarządzeniu wyborów. Wielkość i liczba wyznaczonych miejsc powinna umożliwić wszystkim komitetom wyborczym wywieszenie plakatów, jak również umieszczenie obwieszczeń wyborczych. Usytuowanie tych miejsc powinno umożliwiać dotarcie do nich jak największej grupy wyborców. Określenie liczby takich miejsc winno być dokonane z uwzględnieniem warunków lokalnych. Z treści art. 76 nie wynika wymóg wyznaczenia miejsca przeznaczonego do bezpłatnego umieszczania plakatów komitetów wyborczych i obwieszczeń wyborczych, które musiałyby służyć jednoczesnemu umieszczaniu plakatów i urzędowych obwieszczeń. Możliwe jest przeznaczenie odrębnych miejsc na urzędowe obwieszczenia i odrębnych na plakaty komitetów wyborczych. Istotne jest, by liczba takich miejsc była wystarczająca;

4) ważne znaczenie organizacyjne i społeczne w procesie przeprowadzania wyborów ma odpowiednie przygotowanie lokali wyborczych. Powinny one co do zasady, znajdować się w miejscach znanych wyborcom, łatwych do zlokalizowania i w pomieszczeniach na niskich parterach, tak aby wejście do nich nie było uciążliwe dla wyborców. Państwowa Komisja Wyborcza mając na uwadze powtarzające się doświadczenia z każdych poprzednich wyborów, prosi i apeluje o podjęcie i zapewnienie wszelkich możliwych ułatwień w dostępie do lokali wyborczych wyborcom niepełnosprawnym. Mimo bowiem zapewnienia w każdej gminie lokali dostosowanych do potrzeb tej grupy wyborców, wielu z tych wyborców przybywa do głosowania do lokali najbliższych ich miejsca zamieszkania.

Większej uwagi wymaga również wyposażenie i urządzenie lokali wyborczych, a także wielkość lokali, umożliwiająca sprawny przebieg głosowania. W tym celu, odpowiednio wcześniej, należy dokonać przeglądu istniejących urządzeń i ustalić potrzeby w tym zakresie pamiętając w szczególności o zapewnieniu potrzebnej liczby pomieszczeń za osłoną, odpowiedniej wielkości urny wyborczej, miejsc dla mężów zaufania, łączności telefonicznej, itp.;

5) niezbędna jest stała i pełna aktualizacja rejestru wyborców w jego części A i części B oraz odpowiednio wczesne przygotowanie się do sporządzenia - w terminie do 24 maja 2009 r. spisu wyborców.

W sferze przedwyborczych działań organizacyjnych powinna też się znaleźć problematyka związana z uruchomieniem wspomaganie informatycznego: zapewnienie przez gminy niezbędnego sprzętu dla obwodowych komisji wyborczych i zapewnienie do jego obsługi wykwalifikowanych osób, przy wykorzystaniu udostępnionego oprogramowania. Niezbędne jest w tym zakresie utrzymywanie stałej współpracy z właściwym miejscowo Komisarzem Wyborczym i delegaturą Krajowego Biura Wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza sygnalizując powyższe problemy prosi o możliwe niezwłoczne podjęcie prac przygotowawczych. Informuje jednocześnie, że akty prawne i wszelkiego rodzaju informacje, wyjaśnienia i komunikaty w sprawach wyborczych będą systematycznie zamieszczane na jej stronie internetowej www.pkw.gov.pl

Zastępca Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej: *Stanisław Kosmal*

Informację wytworzył: Państwowa Komisja Wyborcza